

සවියෙන් පෙරට අපි එකට

e - ඉගැනුම් පාසල

භාරණ අධ්‍යාපන කලාපය

11 ශ්‍රේණිය

බුද්ධ ධර්මය

දෙවන වාරය

13 පාඩම

බුදු දහම පදනම් කරගත් ජීවන දැක්මක්

සැකසුම :- එන්.වයි.එස්. එස්. ඇල්බට්

බප/හෝ/ ප්‍රජාපතී බාලිකා විද්‍යාලය

ඉගැන්වීම් උපකරණ : පෙළපොත

: කර්මය පුද්ගලයාට බලපාන ආකාරය
සම්බන්ධ පින්තූරයක්

: පුනර්භවය පිළිබඳ විස්තර ඇතුළත්
පුවත්පතක්

බුදු දහමේ මූලික ඉගැන්වීම්

- භේතුවල දහම
- චතුරාර්ය සත්‍ය
- අටලෝ දහම
- කර්මය හා පුනර්භවය

හේතුවල දහම - මෙය සරල සූත්‍රයක් මගින් මෙසේ පෙන්වා දී ඇත.

ඉමස්මිං සති ඉදං භෝති
ඉමස්ස උප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති
ඉමස්මිං අසති ඉදං න භෝති
ඉමස්ස නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ඣති

මෙය ඇති කල්හි මෙය ඇති වේ.
මෙය හට ගැනීමෙන් මෙය හට ගනී.
මෙය නැති කල්හි මෙය ඇති නොවේ.
මෙය නැති වීමෙන් මෙය නැති වේ.

පටිච්ච සමුප්පාදය අනුලෝම දේශනාව හා ප්‍රතිලෝම දේශනාව වශයෙන් දෙයාකාර ය.

අනුලෝම පටිච්ච සමුප්පාදය :-

සසර දුක් ඇතිවීම පෙන්වා දීම

ඉපදීම සියලු දුක් වලට මූලික හේතුවයි

ප්‍රතිලෝම පටිච්ච සමුප්පාදය :-

හේතු ප්‍රත්‍ය ධර්මයන් නැති කිරීමෙන් සසර දුක් නැති
වීම

සතර පෙර නිමිති

බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින් සමාජ ගැටලු ඇතිවන හා නැතිවන ආකාරය හේතුඵල දහමට අනුව බොහෝ සූත්‍ර ධර්මයන්හි පෙන්වා දී ඇත. එවැනි සූත්‍ර කීපයකි,

- චක්කවත්ති සිහනාද සූත්‍රය
- මහා නිදාන සූත්‍රය
- අග්ගිවච්ච ගෞතම සූත්‍රය

අපේ සාර්ථකත්වයට මෙන්ම අසාර්ථකත්වයටද හේතුව, දේව කැමැත්ත හෝ පෙර කර්මය පමණක් නොවේ. ජය හෝ පරාජය අහේතුකව සිදු නොවේ. හේතුඵල ධර්මය අනුවය යන බුදු දහමේ ඉගැන්වීම පහත සඳහන් වගුව තුළින් තව දුරටත් තේරුම් ගත හැකිය.

ගැටලුව විභාගය අසමත් වීම	විසඳුම විභාගය සමත් වීම
1. පාසලට නොපැමිණීම හේතුවෙන් පාඩම් අතපසු වීම	1. දිනපතා පාසල් පැමිණීම නිසා පාඩම් පහසු වීම
2. පාඩම් අතපසු වීම නිසා විෂයය අවබෝධය අඩු වීම	2. පාඩම් පහසු වීම නිසා විෂයය අවබෝධය වැඩි වීම
3. විෂයය අවබෝධය අඩු වීම නිසා විෂයය දුර්වල වීම	3. විෂයය අවබෝධ වීමෙන් විෂයය දුර්වල නොවීම
4. විෂයය දුර්වල වීම නිසා සාර්ථක ව පිළිතුරු සැපයිය නොහැකි වීම	4. විෂයය අවබෝධය නිසා සාර්ථක ලෙස පිළිතුරු සැපයිය හැකි වීම
5. සාර්ථක ව පිළිතුරු නොදීම හේතුවෙන් අඩු ලකුණු ලැබීම	5. සාර්ථක ව පිළිතුරු සැපයීමෙන් විෂයයට වැඩි ලකුණු ලබා ගැනීම
6. අඩු ලකුණු ලැබීම නිසා විභාගය අසමත් වීම	6. වැඩි ලකුණු ලැබීම නිසා විභාගය සමත් වීම
7. විභාගය අසමත් වීම නිසා පූර්ණ පෞරුෂයකින් යුත් ශිෂ්‍යයකු බිහි නොවීම	7. විභාගය සමත් වීමෙන් පූර්ණ පෞරුෂයකින් යුත් ශිෂ්‍යයකු බිහි වීම

හේතුවක් මුල් කරගෙන ඵලයක් ඇතිවන ආකාරයත් හේතුව නැතිවීම තුලින් ඵලය නැතිවන ආකාරයත් පටිච්ච සමුප්පාද න්‍යාය ධර්මයෙන් පෙන්වා දෙයි. බුද්ධ ධර්මය හා පටිච්ච සමුප්පාදය දෙකක් නොව එකක්ම බව බුදු රජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දී ඇත.

ක්‍රියාකාරකම

පිළිතුරු සපයන්න

1. පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මයෙහි කෙටි සූත්‍රය කුමක්දැයි පැහැදිලි කරන්න.
2. ඔබ තෝරාගත් ගැටලුවක් විසඳීමට පටිච්ච සමුප්පාද න්‍යාය යොදා ගත හැකි ආකාරය පෙන්වා දෙන්න.

චතුරාර්ය සත්‍ය - පලමු ධර්ම දේශනාව වන දම්සක් පැවතුම් සූත්‍රයේ ප්‍රධාන මූලය චතුරාර්ය සත්‍යයි. එය පස්වග මහණුන්ට බුදු රදුන් බරණැස ඉසිපතනයේ දී දේශනා කරන ලදි.

බුදු දහමේ ඉතාම වැදගත් ඉගැන්වීමක් වන චතුරාර්ය සත්‍ය පිළි
බඳ නිවැරදි අවබෝධයක් ලබා ගැනීමෙන් අපගේ ඵදිනෙදා ජීවි
තය ඔපවත් කර ගැනීමට ද , උපතේ සිට ජීවිත කාලය පුරා අප
මුහුණ දෙන විවිධාකාර දුක් දොම්නස් වල ස්වභාවයත් තෘෂ්ණා
ව ඊට ප්‍රධාන හේතුව බවත් ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ.

චතුර්‍ය සත්‍ය සතරකි, ඒවා නම්

- දුක්ඛ සත්‍ය
- දුක්ඛ සමුදය සත්‍ය
- දුක්ඛ නිරෝද සත්‍ය
- දුක්ඛ නිරෝද ගාමිණී පටිපදා සත්‍ය

දුක්ඛ සත්‍ය

අපි ඉපදුන මොහොතේ සිට අපට මනුෂ්‍ය දීමට සිදුවන දුක් බොහෝය.

ඉපදීම දුකකි

ජරාව දුකකි

ව්‍යාධිය දුකකි

මරණය දුකකි

ප්‍රිය සම්ප්‍රයෝගය

අප්‍රිය සම්ප්‍රයෝගය

ඉච්ඡිතා ලාභය

දුක්ඛ සමුදය සත්‍ය

දුක ඇති වීමට හේතුව තණ්හාවයි.

තණ්හාවේ ප්‍රභේද තුනකි.

- කාම තණ්හා - පස්කම් සැපතට ඇති තණ්හාව
- භව තණ්හා - මම නිත්‍ය වශයෙන්ම දිගින් දිගටම සසර සැප විඳීම.
- විභව තණ්හා - පරලොවක් නැත යන පිළිගැනීම මත මෙලොව හැකිතාක් සැප විඳීම

දුක්ඛ නිරෝධ සත්‍ය

දුකින් අත්මිදීම දුක්ඛ නිරෝධයයි.එනම් ගස නැවත පැල නොවන්නා සේ දුක නැවත හට නොගැනීමයි.සසර දුක් කෙලවර වීමයි.නිවන් පසක් කිරීමයි.සියලු කෙලෙස් නැති වීම යි.

දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදා සත්‍ය

එනම් දුකින් මිදීමේ මගයි.එනම් අංග අටකින් යුත් ආර්ය මාර්ගයයි.

ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය

- සම්මා දිට්ඨිය
- සම්මා සංකප්ප
- සම්මා වාචා
- සම්මා කම්මන්ත
- සම්මා ආජීව
- සම්මා වායාම
- සම්මා සති
- සම්මා සමාධි

ඇගයීම

1. චතුර් ආර්ය සත්‍ය හතර නම් කරන්න ?
2. ඉන් ඔබ කැමති එක් සත්‍යක් විස්තර කරන්න ?

අටලෝ දහම

- ලාභ - අලාභ
- යස - අයස
- නින්දා - ප්‍රශංසා
- සුඛ - දුක්ඛ

මෙලොව ජීවත් වන අපට අටලෝ දහමට මුහුණ දීමට සිදුවේ. ඒ බව ගැඹුරින් තේරුම් ගෙන ක්‍රියා කළ ශ්‍රේෂ්ඨ ශාස්තෘවරයෙකු ලෙස බුදු රජාණන් වහන්සේ හැඳින්විය හැක. එය හැඳින්වෙත් නේ තාදී ගුණය ලෙසයි. එයම අකම්ප්‍යා ගුණය ලෙස හදුන්වයි.

ලාභ

බුදුරදුන්ට ලාභ ලැබුන අවස්ථා

- කොසොල් රජුගේ අයදාග දානය
- අනේපිඬු,විශාඛා වැනි ප්‍රභූවරු ජේතවනාරාමය,පූර්වාරාමය වැනි ආරාම පූජා කිරීම.
- වටිනා සිවුරු පිරිකර ලැබීම.

අලාභ

- කටුක ආහාර වලදමින් පාංශුකූල වීවර ඇදීම

- රුක්මුල් පර්වත හෝ සොහොන් හූම් වල කාලය ගත කිරීම

නින්දා

- සුප්පිය නම් පරිබ්‍රාජකයා බුදුරදුන්ටද , ධර්මයටද . සංසයාටද දොස් නැගීම
- විංචිමානවිකාවගේ අපහාසය
- අක්කෝස භාරද්වාජ කසි භාරද්වාජගේ බැනුම

- සෝණදන්ඩ , වංකි , පොට්ටි පාද බමුණන්ගේ ප්‍රශංසා
- කෝසල , බිම්බිසාර , අනේපිඬු , විශාකා වැනි ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවන්ගේ ප්‍රශංසා

- ලෝක සත්වයා දුකෙන් මුදවා ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම.
- තමා විසින් ධර්මය අවබෝධ කරගැනීම.

දුක

- බුදුරදුන් රෝග පීඩා ආදියට ලක් වීම.

යස

- විංචි මානවිකාවගේ නොමනා ක්‍රියා හෙළි වීමෙන් පසු බුදුරදුන්ගේ යසස වැඩි වීම.

අයස

- සුන්දරී පරිබ්‍රාජිකාවගේ මිනී මැරුම් චෝදනා නිසා අයසයට පත් වීම.

ඇගයීම

1. අටලෝ දහම නම් කරන්න ?

2. පුද්ගල ජීවිතය සාර්ථක කර ගැනීමට එය උපයෝගී
වන ආකාරය නම් කරන්න ?

කර්මය

කර්මය යනු ක්‍රියාවයි. සිතා මතා කරනු ලබන ක්‍රියාවයි. කර්මය තිදොරින් සිදු කරයි. ඒවා නම්

- සිත
- කය
- චචනය

සිත , කය , චචනය මගින් කර්මය සිදුවන ආකාරය මෙසේය.

1. ප්‍රාණසාත (සත්ව ඝාතනය, හිංසාව)	}	කාය කම්ම
2. අදත්තාදානය (සොරකම, අනුන්ගේ දේ ගැනීම)		
3. කාමමිත්‍යාවාරය (වැරදි කාම සේවනය, පරදාර සේවනය)		
4. මුසාවාද (බොරුකීම, අනුන් රැවටීම)	}	වච්ඡ කම්ම
5. පිසුනාවාව (කේලාම් කීම, අනුන් බිඳවීම)		
6. පරුසාවාව (පරුෂ වචන කීම, රළු වචන කීම)		
7. සම්පප්පලාප (හිස් වචන කීම, නිසරු වදන් දෙවීම)		
8. අභිධ්‍යාව (දූඩි ලෝභය, මසුරු බව)	}	මනෝ කම්ම
9. ව්‍යාපාදය (තරහව)		
10. මිත්‍යාදෘෂ්ටිය (වැරදි දැකීම, වැරදි වැටහීම)		

අප විසින් සිදු කරනු ලබන සියලු ක්‍රියාවන් වලට ප්‍රීතිඵල අපට ලැබේ. එය වූල්ල කම්ම විහංග සූත්‍රයේ පහත දැක්වේ.

	අප විසින් සිදුකරනු ලබන ක්‍රියාව	ඒ අනුව ලැබෙන ප්‍රතිඵලය
01	ප්‍රාණඝාතය කරන්නා (සතුන් මරන්නා)	අඩු වයසින් මිය යයි. (අල්පායුෂ වේ.)
02	ප්‍රාණඝාතය නොකරන්නා (සතුන්ට දයාව දක්වන්නා)	දීර්ඝායුෂ වීදී. (බොහෝ කල් ජීවත් වේ)
03	සත්ත්ව හිංසාව සිදුකරන්නා (සත්ත්වයින්ට පහර දෙන්නා)	බොහෝ ආබාධ සහිත ව උපදී. (රෝගියෙකු වී උපදී)
04	සත්ත්ව හිංසාව නොකරන තැනැත්තා (සත්ත්වයින්ට සලකන තැනැත්තා)	ආබාධ රහිත ව උපදී. (නිරෝගී ව උපදී)
05	ද්වේෂයෙන් කටයුතු කරන්නා (තරහ ගන්නා තැනැත්තා)	දුර්වර්ණ ව උපදී. (විරූපී ව උපදී)
06	ද්වේෂයෙන් තොර ව කටයුතු කරන්නා (තරහ නොගන්නා තැනැත්තා)	වර්ණවත් ව උපදී. (රූමත් ව උපදී)
07	අන් සැපතට ඊර්ෂ්‍යා කරන්නා (අන් සැපත දැක සතුටු නොවන්නා)	අල්පේශාකෘත ව උපදී. (යසස් නැති ව උපදී)
08	අන් සැපතට ඊර්ෂ්‍යා නොකරන්නා (අන් සැපත දැක සතුටු වන්නා)	මහේශාකෘත ව උපදී. (යසස් ඇති ව උපදී)
09	තමා සතු කිසිවක් අන් අයට නොදී භුක්ති විඳින්නා (දන් නොදෙන්නා)	අල්පභෝගී ව උපදී. (දුප්පත් ව උපදී)
10	තමා සතු දේ හෝ අන් අයට දෙන තැනැත්තා (දන් දෙන්නා)	මහාභෝගී ව උපදී. (පොහොසත් ව උපදී)
11	ගරු කළ යුත්තන්ට ගරු නොකරන, පිදිය යුත්තන් නොපුදන අධික මානයෙන් යුත් තැනැත්තා	පහත් යැයි සම්මත කුලවල උපදී.
12	ගරු කළ යුත්තන්ට ගරු කරන, පිදිය යුත්තන් පුදන මානයෙන් තොර වූ තැනැත්තා	උසස් යැයි සම්මත කුලවල උපදී.
13	කුසල් මොනවා ද, අකුසල් මොනවා ද සත්‍යය, අසත්‍යය කුමක් දැ යි (ධර්මය) පිළිබඳ විමසුමක් නොකරන්නා	ප්‍රඥාව අඩු ව උපදී.
14	කුසල් මොනවා ද, අකුසල් මොනවා ද සත්‍යය අසත්‍යය කුමක් දැ යි (ධර්මය) පිළිබඳ විමසීම් කරන්නා	ප්‍රඥාවන්ත වී උපදී.

මට්ටකුණ්ඩලිට කර්මය විපාක දීම.

ඇගයීම

1. කර්මය යනු කුමක්ද ?
2. කර්මය සිදු කරනු ලබන දොරටු තුන මොනවාද ?
3. අඩු ආයුෂ ඇතිව ඉපදීම හා ආබාධ රහිතව උපදීමට හේතු වූ ක්‍රියාවන් මොනවාද ?

පුනර්භවය යනු :-

නැවත උපතක් සිදු වීමයි. අප විසින් සිදු කරනු ලබන කුසල අකුසල කර්ම වලට අනුව සසර දිගු ගමනක් ඇත. එසේම සංසාරික ගමන නතර කිරීම සඳහා කෙලෙස් ප්‍රහීන කල යුතුය. එවිට නැවත උපතක් සිදු නොවේ.

තෙරුවන් සරණයි !!!!